

Een kijkje bij..

ZIC kliniek Cure Centrum Senioren

Goed voor cliënten én

In 2007 werd het zorginnovatiecentrum (ZIC) van het centrum Senioren feestelijk geopend. Toen was het nog gevestigd op Jan Wierhof, maar sinds een aantal jaren vindt het zijn plek aan de Piet Heinstraat in Tilburg Zuid. Studenten van Fontys Hogescholen en ROC Tilburg krijgen er de gelegenheid om, ondersteund door werkbegeleiders van het ZIC-team, het hele zorgproces samen met de cliënten vorm te geven, te plannen, in te richten en te verbeteren. Het blijkt een succesformule.

Roel Vugs

“Het ZIC heeft vanaf het begin vier uitgangspunten centraal staan”, aldus Roel Vugs, die als senior verpleegkundige en ZIC-coördinator toeziet op de voortgang en knelpunten bij de stages en de coördinatie van de werkbegeleiders voor zijn rekening neemt. “Dat zijn innovatie, meer handen aan het bed, werving van personeel en het leren van elkaar. Die uitgangspunten staan nog steeds recht overeind.” In de directe zorg ervaren cliënten dat er meer aandacht voor hen is. Verder is er een voortdurende, in de stages ingebouwde drang om te blijven vernieuwen.

Vaste baan

Opvallend is het grote aantal stagiaires dat na de opleiding terugkomt voor een vaste baan. “Studenten vinden het vaak een prettige en leerzame stage, omdat ze zelfstandigheid en ruimte krijgen om hun eigen leerproces vorm te geven. Natuurlijk kunnen ze daarbij terugvallen op de ervaren medewerkers en van hen leren”, aldus Roel.

De begeleiding verschuift gedurende de stage van controle op de basisvaardigheden naar een steeds zelfstandigere rol van de stagiaire. Dat gebeurt op basis van een reëel beeld van de eigen mogelijkheden. Hoe langer de student aanwezig is, hoe meer ruimte hij of zij krijgt of kan nemen om werkzaamheden op te pakken.

Wisselende groep

Op dit moment zijn er steeds vijftien stagiaires gedurende een half jaar aanwezig. Tien hbo'ers en vijf mbo'ers. In september en februari wisselt de gehele groep. Roel: “Dat is op zich ingrijpend, maar we zorgen er natuurlijk voor dat de zorg in zo'n overgangperiode van voldoende kwaliteit blijft.”

Verbetervoorstellen

De cliënten ervaren als belangrijkste 'winst' dat er veel handen aan het bed zijn en er veel een-op-een begeleiding mogelijk is. Naarmate de stage vordert, komen studenten vaak met concrete verbetervoorstellen. Serieuze suggesties worden verder uitgediept via verkennend literatuuronderzoek en omgezet in een afstudeerproject met aanbevelingen. “Als we die willen implementeren, dan gaat daar een ZIC-groep van twee à drie studenten mee aan de slag. Zo hebben we altijd drie projecten tegelijk lopen. Dat dwingt ook de ervaren verpleegkundigen om na te blijven denken over de inhoud van het werk”, vertelt Roel.

Jong

De gemiddelde leeftijd van de studenten is rond de twintig jaar. Erg jong zou je zeggen, zeker voor de begeleiding van deze oudere doelgroep. Missen ze geen levenserva-

studenten

ring? In de praktijk blijkt dat nogal mee te vallen. "Het is voor sommigen wel een hele uitdaging, maar we zien weinig uitval", stelt Roel. "Sommigen kiezen bewust voor het werken met senioren of hebben al de nodige ervaring, anderen merken tijdens hun stage de meerwaarde van het werken met deze doelgroep. Mensen op deze opnameafdeling hebben vaak acute en complexe psychiatrische problematiek, maar die is misschien toch wat minder explosief dan bij andere doelgroepen. De werkwijze is veranderd na de verhuizing van Jan Wierhof 1. Er is voor gekozen geen separeermogelijkheden meer te creëren. Dat dwong ons om anders om te gaan met cliënten. Door een andere manier van benaderen, is minder drang en dwang nodig." De huidige comfortroom, de ruimte waar cliënten, vrijwillig en veilig tot rust kunnen komen is daar een essentieel onderdeel van.

Toekomst

Kijkend naar de toekomst zijn er natuurlijk nog wel enkele punten die aandacht vragen. Het duidelijker borgen van innovatie is er daar een van. Ook de veranderende opleidingskaders van de HBO-V (Verpleegkunde) zijn een uitdaging. Roel: "Op dit moment is nog onvoldoende duidelijk hoe die er uitzien. Dat vraagt een nog actievere samenwerking tussen de afdeling, de HBO-V en de afdeling Opleidingen van GGz Breburg."

Het leer kader op het ZIC

Het Vijf-factorenmodel

Het vijf-factorenmodel is de (zelfontwikkelde) begeleidingsmethodiek die het ZIC hanteert. Het bevat verschillende factoren om de begeleiding voor de student te verbeteren:

- Zelfstandig uitvoeren
- Voorbeeldgedrag begeleider
- Voorbeeldgedrag medestudent
- Aanmoediging door begeleider/medestudent
- Reflecteren op eigen gevoel in situaties met patiënten

Dit is toepasbaar op elk leerdoel of elke leeractiviteit. Verwacht wordt dat de student zelf terugverwijst naar het vijf-factorenmodel wanneer hij of zij een leerdoel inbrengt. Het model biedt sterke kaders waarbinnen begeleiding op een verantwoorde, veilige manier mogelijk is. Zo wordt het vertrouwen van studenten in hun eigen kunnen bevorderd en zijn begeleiders in staat om aan elkaar en stagiaires te verantwoorden waarom zij bepaalde begeleidingsmethoden hanteren. Bovendien kan de begeleiding beter afgestemd worden op de individuele student, die toewerkt naar de te behalen competenties.

Uiteindelijk geeft het model steun aan de student om een reëel beeld te krijgen van zijn eigen kunnen. Studenten moeten in staat zijn om een oordeel te geven over hun eigen bekwaamheid. Die kritische houding ten aanzien van de eigen bekwaamheid is een belangrijk aspect binnen het vak verpleegkunde. Met name in de psychiatrie moeten verpleegkundigen op hun eigen oordeel kunnen vertrouwen en beschikken over een grote mate van zelfkennis, zodat zij met en voor hun cliënten weloverwogen keuzes kunnen maken.

